

BÖLGESEL KALKINMADA ÜNİVERSİTE-SANAYİ İŞBİRLİĞİ'NİN SANAYİYE, DEVLETE VE ÜNİVERSİTEYE YARARLARI: KONYA İLİ ÖZELİNDE BİR ARAŞTIRMA

Yasemin TELLİ ÜÇLER
Dr., ytelliucler@gmail.com

ÖZET: Küreselleşmeye bağlı olarak artan rekabet üniversite ile sanayi arasındaki işbirliğinin önemini daha da arttırmaktadır. Günümüzde de bölgesel kalkınmanın en önemli bileşenlerini üniversiteler, devlet kurumları ve sanayi oluşturmaktadır. Bu bağlamda üniversite-sanayi işbirliğinin artan önemiyle başarı daha çok bilgiye bağlı hale gelmiş ve bunun sonucunda işletmelerin nitelikli işgücü gereksinimleri artmıştır. Üniversite-sanayi işbirliği toplumsal ve kültürel bir durumu yansıttığı için hem üniversitenin hem sanayinin özelliklerini bilmek gerekmektedir. Üniversite evrensel işleyişe göre; problemlerin kaynağını anlamak için zaman endişesi taşımadan, uzun süreli araştırmalar yaparak, bilgisini topluma açmaktadır. Sanayi ise rekabet üstünlüğü sağlayarak, araştırmalarda hâkimiyetin ve bilginin kendisine ait olacağı şekilde risklerin sorumluluğunu da almaktadır. Bu iki faktörün özelliklerini bilerek, işbirliği yolunda da sosyo-kültürel, ekonomik ve politik araçlarında bu işbirliğine yön vereceğini bilmek önemlidir. Hem üniversitenin hem sanayinin beklentilerini, amaçlarını ve deneyimlerini buldukları koşullara göre değerlendirmek gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bölgesel Kalkınma, Üniversite, Sanayi, Devlet, Üniversite-Sanayi İşbirliği

IN REGIONAL DEVELOPMENT, THE BENEFIT OF UNIVERSITY - INDUSTRY COOPERATION TO THE INDUSTRY, GOVERNMENT AND UNIVERSITY: A STUDY SPECIFIC TO THE PROVINCE KONYA

ABSTRACT: The increasing competition, depending on globalization, further increased the importance of the cooperation between university and industry. At present, the most important components of regional development consist of the universities, governmental institutes, and industry.. In this context, with the increasing importance of university- industry cooperation, the success mostly became dependent on the information and as a consequence of this, the need of business enterprises for the qualified labor force increased. Since university-industry cooperation reflected a social and cultural situation, it is necessary to know the features of both university and industry. University, according to the run, for understanding the origin of problems without having any time concern, making long termed studies, publicizes its knowledge. Industry, providing a competitive advantage, in a way that the control and knowledge will belong to it itself during studies, also undertakes the responsibility of risks. By knowing the features of these two factors, in way of cooperation, it is important to know that the sociocultural, political and economic instruments will also give direction to this cooperation. It is necessary to evaluate the expectations of both university and industry, and their aims and experiences, according to the conditions they are in.

Key words: Regional Development, University, Industry, Government, University-industry Cooperation

Jel Code: R11, R58,03

GİRİŞ

Bölgesel kalkınma kavramı, bölge refahının yükseltilmesini amaç edinerek, iktisadi ve sosyal yeterliliklerin harekete geçirilmesi yoluyla yapılan çalışmalar olarak ifade edilmektedir (İldırar, 2004: 16). Bölgesel kalkınma sürecinde bölgesel dengesizlikleri azaltmanın ya da ortadan kaldırmanın, iktisadi, sosyal ve siyasal güçlükleri bulunmaktadır. Geri kalmış bölgeleri kalkındırmak, bölgeler arasında net bir denge sağlamak, maliyeti yüksek olan bazı politikaların uygulanmasını gerektirmektedir (MGK, 1993: 35). Küreselleşme süreci beraberinde değişimi getirmektedir. Üniversite-sanayi-devlet gibi kurumların değişim sürecinde benzer özellikler sergilediği görülmektedir. Üniversiteler; geleneksel üniversite'lerden, modern üniversitelere, modern üniversitelerden post modern üniversitelere doğru bir değişim sürecine girmişlerdir. Sanayideki dönüşüm süreçleri ise; tarım toplumundan sanayi toplumuna, sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçilerek yaşanmıştır. Üniversite-sanayi işbirliği için beyin gücünü Ar-Ge (Araştırma- Geliştirme) faaliyetinde kullanacak sanayinin olması, girişimcinin yeni teknolojiye talebinin olması önemlidir. Bunun yanında üniversite-sanayi işbirliği için ülkede sanayinin gelişmesi, kendini yenilemesi, teknoloji üretmesi, siyasal yapının ve ekonomik politikaların oturması da gerekmektedir (Yücel,1997: 75). Bu çalışmada bölgesel kalkınma kavramı, üniversite-sanayi kavramları, üniversite-sanayi işbirliği kavramı, üniversite- sanayi işbirliğinin yararları üzerinde durularak, Konya ilinde bulunan dört üniversitenin akademisyenlerine ve sanayi çalışanlarına bölgesel kalkınmada üniversite sanayi işbirliğinin üniversiteye ve sanayiye ve devlete yönelik yararları üzerine yapılan anket sonuçları değerlendirilmiştir.

1. BÖLGESEL KALKINMA KAVRAMI

Bölge, belirli bir coğrafyanın kalkınması için "yeni" boyutlarla iktisadi, yönetsel ve kültürel ağırlığını arttırması gerekmektedir (Çukurçayır vd., 2010: 622). Artık ekonomik kalkınma konusundaki yaklaşımlarda bölge kavramının ön plana çıktığı görülmekte ve bölgesel ekonomik kalkınmanın önemi vurgulanmaktadır (Garafoli, 2002: 235). Bölgesel ekonomiye olan ilginin 1930'larda yoğunlaşmasına karşın, bölgesel kalkınmaya yönelik çalışmaların 1950'lerin sonlarına doğru ortaya çıktığı görülmektedir. Bölgesel kalkınmanın temel argümanlarını belirlemeye yönelik teorik çalışmalar 1980'li yılların sonlarına kadar "büyüme" ve "kalkınma" konseptleri olarak "Bölgesel büyüme modelleri" ve "Kutuplaşmış kalkınma teorileri" şeklinde iki temel grupta toplanmaktadır (Erkan,1987; Aktaran: İldırar ve Ağdemir, 2005: 252). Bu bağlamda dünyada 1980 sonrası dönemde modern ekonominin temelinde öğrenme ve bilgi birikiminin olduğu anlaşılmakta, bölgesel ekonomik kalkınma için; araştırma, teknoloji geliştirme ve inovasyonun öneminin farkına varılarak inovasyon politikaları bölgesel kalkınma politikalarının önemli bir unsuru

BÖLGESEL KALKINMADA ÜNİVERSİTE-SANAYİ İŞBİRLİĞİ'NİN SANAYİYE, DEVLETE VE ÜNİVERSİTEYE YARARLARI: KONYA İLİ ÖZELİNDE BİR ARAŞTIRMA

Yasemin TELLİ ÜÇLER

olmaya başlamaktadır (Işık ve Kılınç, 2011: 11). Bölgesel kalkınma politika uygulamaları dünya ekonomisinde meydana gelen oluşumlarla birlikte genel olarak, 1945-1970 dönemi, 1970-1990 dönemi ve 1990 sonrası dönem olarak ele alınmaktadır.

2. ÜNİVERSİTE VE SANAYİ KAVRAMLARI

Yirminci yüzyılın sonlarında gelişmiş ülkelerde bilgi toplumuna geçiş süreci başlamış ve bilgi ekonomisi adı verilen yeni bir küresel ekonomik yapı oluşmuştur. Bu yeni yapıda bireylerin ekonomik gücü, bilgi ve öğrenim düzeyleri çerçevesinde ülkelerin rekabet gücü beşeri ve sosyal sermayeleri ile ölçülür hale gelmiştir. Bu süreç, bilginin üretilmesi ve paylaşılmasından birinci derecede sorumlu olan üniversitelerden beklentileri arttırmış, hemen hemen tüm ülkelerde yükseköğretim toplumların ilgi odağı haline gelmiş ve bu artan beklentileri karşılayacak şekilde, üniversitelerin yeniden yapılandırılması gündeme getirilmiştir (YÖK, 2007: 13). Üniversite, akademik özgürlük ve üniversite özerkliği kavramları üniversite tarihi boyunca incelenen, analiz edilen, üzerinde konuşulan kavramlar olarak literatürde yerini almıştır. Üniversitelerin tarihte ne zaman ve hangi amaç için ortaya çıktığı “gerçeği araştırmak ve bulmak” görevini yerine getirip getirmediği siyasal anlamda ilişkilerinin nasıl geliştiği bugünkü işlevlerini tarihsel olarak nasıl yerine getirdikleri, üniversitelerin bugününü anlamak ve geleceğe ilişkin bir bakış açısı oluşturmak açısından önemlidir (Tural, 2004: 15). Üniversiteler tarihte, amaç, yapı ve fonksiyonları bakımından önemli dönüm noktalarından geçip, önemli dönüşümler geçirmişlerdir. İlk başlarda “eğitim” yönü ağır basan üniversiteler, sanayi toplumunun gerektirdikleri doğrultusunda; “araştırmacı” üniversite misyonunu yüklenmişlerdir. Bugün ise üçüncü misyon çerçevesinde üniversiteler, ekonomik ve sosyal kalkınmaya doğrudan katkı sağlamayı hedefleyerek; farklı şekillerde kavramsallaştırılmışlardır (Sakınç ve Bursalıoğlu, 2012: 93).

Sanayi kavramı, insanlık tarihinin çok kısa bir döneminde ortaya çıkmış bir kavramdır. Yakın zamanda ortaya çıkmasına rağmen sanayileşme büyüme ve kalkınma süreçlerinde köklü bir değişikliğe yol açmış ve ülkelerin uluslar arası işbölümündeki yerini belirleyen bir olgu olmuştur (Taymaz, 2005: 1, Aktaran, Engin ve Konur, 2010: 214). Küreselleşme sürecinde toplumlar, ilkel toplumdaki tarım toplumuna, tarım toplumundan sanayi toplumuna, günümüzde ise sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçmişlerdir. Sanayi devrimi de yakın tarihe kadar insanlığın en önemli değişim ve dönüşüm sürecini oluşturmaktadır. Çünkü sanayi devrimi öncesi ve sonrasındaki yaşam biçimindeki değişim insanlığın yaşadığı en köklü değişim sürecidir. Sanayi devrimi bir seri teknolojik yeniliğin üretim alanında kullanılmasının, ekonomik, sosyal, politik ve kültürel alanlara yansımaları kapsayan bir süreç olarak değerlendirilmektedir (Erkan, 1998: 3). Sanayi devrimi yeni teknolojilerin üretimde kullanılması ile üretim ve verimlilik artışını sağlarken, sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş sürecini başlatmıştır. İnsanlık tarihi için çok önemli dönüşümler içeren bu süreçleri tarım toplumu, sanayi toplumu, bilgi toplumu olarak incelemek mümkündür.

3. ÜNİVERSİTE-SANAYİ İŞBİRLİĞİ KAVRAMI

İnsanların toplum halinde yaşamaya başlamaları kadar eski olan üniversite-sanayi kavramının tanımı, ayrı amaç ve hedefleri olan kurumların ortak bir amaç için bir araya gelerek uyum içinde çalışmalarını oluşturmaktadır. Bilimsel ve teknolojik çalışmaların yapılması, devletin; toplumun refahını artıracak organizasyonları hazırlaması, toplumsal refahın gelişmesini sağlamaktadır (Yücel, 1997: 69). Üniversite-sanayi işbirliği, “üniversitelerin mevcut kaynakları (bilgi, eleman, ekipman) ile sanayinin mevcut kaynaklarının (deneyim, eleman, finansal güç) her iki tarafa ve topluma fayda sağlamak üzere sistemli bir şekilde birleştirilerek yapılan eğitim-öğretim, Ar-Ge ve diğer faaliyetlerin tümünü ifade eden bir işbirliği alanı’dır (Dura, 1994: 101). Bilim ya da bilimsel yaklaşım üniversite-sanayi işbirliği’nin gereğidir. Bilgi transfer ortaklığının görevlerinin belirlenmesinde üniversiteler ve sanayi arasındaki bilgi transferinin kavramsallaştırılmasında üniversite-sanayi işbirliği önemli bir rol oynamaktadır. Üniversite-sanayi işbirliği kaliteli teknoloji sunumuyla, sanayinin amaçlarına ulaşmasında önemli bir aktör olmanın yanı sıra, rantabiliteyi, üretkenliği, ekonomik olmayı ve sürekliliği etkileyip, riskleri azaltarak rekabette üstünlüğü sağlamaktadır (Gertner, v.d., 2011:625-647). Üniversite-sanayi işbirliğinin bir parçası olan Ar-Ge faaliyetleri, işletmeler açısından hız, rekabet, verimlilik gibi başarı faktörlerinin geliştirilmesinde çok önemlidir. İşletmelerde Ar-Ge yoğunluğu üniversite-sanayi işbirliği çalışmalarına hız verilmesi gerektiğini de vurgulamaktadır (Rasiah ve Govindaraju, 2009: 529-550). Ar-Ge faaliyetlerinin, işletmeler için maliyet ve risk gibi faktörleri içermesi, üniversitelerle işbirliğinin yanı sıra devlet güvencesi altında yapılmasını da gerekli kılmıştır. Birçok ülkede üniversite-sanayi işbirliği, sanayinin teknolojiye cevap verebilmesinin ötesinde sanayide üniversitelere pratik uygulama imkânı sunmaktadır. Bu karşılıklı işbirliği ülkelerin ekonomik gelişmesini hızlandırmaktadır (Gürbüz ve Uçurum, 2012: 13-14). Bilgi; bu işbirliğinin en önemli aracıdır. Üniversite- sanayi işbirliği, bilgiyi üreten kurum olarak üniversite ile bunu uygulamaya dönüştüren kurum olarak sanayinin karşılıklı bağımlılıklarından meydana gelmektedir (Akdoğan, 2007: 86).

Lee (2000: 111:133)’e göre; akademisyenler ve şirketler açısından işbirliğinin sürdürülebilirliğini sağlamak için; taraflar arasında oluşacak “fikir alışverişi” sonuçlarının üzerinde durulması gerekmektedir. Akademisyenler, mezun öğrenciler için güvenli sermaye, laboratuvar olanakları ve akademik araştırmalarını tamamlamalarını, şirketler ise; yeni üniversite araştırması ve buluşlarına erişimin kolaylaşmasını istemektedirler. Philbin (2008:488-521)’e göre; üniversite-sanayi işbirliği’nin başlangıçta nasıl geliştirilebileceği ve nasıl etkili olarak yönetilebileceği üzerinde çalışılması gerekmektedir. Bu çalışma yeni işbirliklerinin, teknik inovasyonun ilerlemesinin ve bilgi transferinin kolaylaştırılmasının üzerinde durarak, akademik ve sanayi için yeni modellerin gelişmesine de sağlamaktadır. Üniversite- sanayi işbirliği programları, ortak sorumluluk, kaynaklardan maximum düzeyde yararlanma, topluma hizmet, eğitim imkanlarını zenginleştirme gibi kavramlarla bütünleşmektedir .

4.ÜNİVERSİTE-SANAYİ İŞBİRLİĞİ'NİN OLUMLU YÖNLERİ

Küreselleşme, sanayide rekabet gücü kavramını ön plana çıkartmaktadır. Bunun yanı sıra; üniversite-sanayi işbirliği de önem kazanmaktadır Üniversite-sanayi ilişkilerinin önemini, işbirliğine dayalı çalışmalardan duyulan beklenti, fayda ve fırsatlar olarak tanımlamak gerekmektedir. Bu fayda ve fırsatlar, bakış açlarına göre değişik şekillerde ortaya çıkmaktadır.

4.1.Üniversite Açısından Olumlu Yönleri

Üniversite- sanayi işbirliğine üniversiteler açısından bakıldığında, ABD ve Avrupa da dahil olmak üzere, tüm dünyada desteklenen ve desteklenmeyen bir tartışma alanı olduğu görülmektedir. Toplumun her kesimi kendi perspektifine göre yararlı ve zararlı yönlerini vurgulamak suretiyle tartışmalara katılmaktadır. Üniversite-sanayi işbirliği tarafların bu olguya nasıl baktığı nasıl yaklaştığı ile ilintilidir. Üniversiteleri sanayi ile işbirliğine yönelten birçok neden ve bu işbirliğini oluşturma ve yürütmede birçok beklentiler vardır. Ülkelerin ekonomilerinin gelişmişlik düzeyi, yaşanan krizler gibi birçok faktöre bağlı olarak değişiklikler söz konusu olmaktadır. İşbirliğine dayalı çalışmaların yararları, işbirliğinin amacına bağlı olarak değişkenlik gösterebilmektedir. Üniversite-sanayi işbirliğinin yararları konusunda literatürde de hep belirtildiği gibi, işbirliğinin somut sonuçlar, somut olmayan sonuçlar ve ürünler boyutunda ele alınmasıdır. İşbirliğinin üniversiteye yararlarını finansal, yönetsel ve akademik olarak üç grupta değerlendirmek mümkündür (Meyer-Krahmer ve Schmoch, 1998: 835-851; Nakip ve Akdoğan, 1999: 18; Odabaşı vd, 2010: 22-23; Öztürk vd.,1994: 152; Erdil, 2013: 100).

a) Üniversite-Sanayi İşbirliğinin Üniversiteye Finansal Yararları:

- Gelişmiş teknoloji/tesis/ekipmanlara erişim olanağı sağlar
- Akademisyenler için ek gelir/ödül/bağış/burs vs. olanağı sağlar
- Akademisyenler için kurum/kuruluşlara/sanayiye danışmanlık olanağı sunar
- Üniversitelerin kurumsal özerkliğinin artırılmasına katkı sağlar
- Öğrenciler için staj/burs/iş olanağı sunar

b) Üniversite-Sanayi İşbirliğinin Üniversiteye Yönetimsel Yararları:

- Diğer üniversitelere karşı rekabetçi avantaj elde eder.
- Ortaklık sektörüne dair daha iyi bilgi sahibi olmasını sağlar.
- Üniversitelerin kurumsal saygınlığının arttırmasını sağlar
- Etkileşim yoluyla üniversitelerin kurumsal girişim yeteneklerini geliştirir.

c) Üniversite-Sanayi İşbirliğinin Üniversiteye Akademik Yararları:

- Düzenli programlar ve eğitimler için sanayideki potansiyel yeni öğrencilere ulaşım imkânı sağlar.
- Sanayi ile işbirliğini değerlendirmek suretiyle müfredatların güncel ve anlamlı hale gelmesini sağlar.
- Akademisyenlerin akademik gelişimine destek verilmesini katkı sağlanmasını sunar
- Eğitimsel programlama ve iyileştirilmiş eğitim imkânı yaratır.
- Öğrenciler için staj ve gelecekte istihdam imkânı sağlar.
- Üniversitede üniversite öğrencilerine ders verebilecek sanayi ortamındaki profesyonellere ulaşma olanağı sağlar.

Üniversitenin eğitim/araştırma kapasitesi, uyguladığı farklı politikalar, bünyesindeki akademisyenlerin çalıştıkları alan ve kişilik özellikleri, Üniversite-Sanayi İşbirliği başarı faktörlerini etkilemektedir. Üniversite camiasında; sorunlar akademik kaygılar üzerine kurulmaktadır. Üniversitede disiplinler, kendi iç kontrol sistemine sahip olup; homojen ve hiyerarşik kurum içi organizasyonu bozmamaya eğilimlidirler. Üniversitelerin Sanayi ile yaptığı işbirliğinde başarıya ulaşması için; sosyal beklentileri karşılayacak bir kontrol sistemi oluşturması gerekmektedir. Bunun yanı sıra; disiplinler üstü paylaşım ve sürekli değişkenlik göstermeye eğilimli esnek organizasyon yapısı yürütmesi olasıdır (Arıcan, 2010: 2).

4.2.Sanayi Açısından Olumlu Yönleri

Sanayi açısından üniversite-sanayi işbirliğinin yararları, sanayinin bu işbirliğinden beklentileriyle oluşmaktadır. Sanayiye işbirliğine yönelten en güçlü motivasyon kaynağı sağlayacağı faydanın garantisidir. Sanayinin en büyük destekçisi üniversitelerdir. Sanayi üniversiteden her şeyden önce işbirliğine açık olmasını, işbirliğini başlatan kurum olmasını, kendisini bilinçlendirmesini, Ar-Ge'ye önem vermesini, etkin bir eğitim ve ihtiyaçlara çözüm getirebilen öğrenciler yetiştiren bir kurum olmasını ve son olarak teknik bilgi ve yayınlarını sanayinin kullanımına sunmasını beklediğini belirtmektedir (Akdoğan, 2007: 89-91).

Yapılan bazı çalışmalarda üniversite-sanayi işbirliğinin sanayiye yararları üç şekilde değerlendirilmiştir.Bunlar finansal, yönetsel ve üretimle ilgili yararlar olarak sıralanabilmektedir (Etzkowitz, 1998: 823-833; Nakip ve Akdoğan, 1999: 18; Odabaşı vd, 2010: 22-23; Öztürk vd.,1994:152; Erdil, 2013: 100);

BÖLGESEL KALKINMADA ÜNİVERSİTE-SANAYİ İŞBİRLİĞİ'NİN SANAYİYE, DEVLETE VE ÜNİVERSİTEYE YARARLARI: KONYA İLİ ÖZELİNDE BİR ARAŞTIRMA

Yasemin TELLİ ÜÇLER

a) Üniversite-Sanayi İşbirliğinin Sanayiye Finansal Yararları

- İş geliştirme ve inovasyon yoluyla ek imkanı sağlar.
- Kaynaklardan ileri düzeyde yararlanma ve giderleri azaltma imkanı sağlar.
- Bazı maliyetleri üniversitenin üstlenmesi ile tasarruf sağlar.
- İntibak ve eğitim süresi kısaltarak işçi başına düşen eğitim maliyetleri azalır.
- Çeşitli vergi ve muafiyetlerden yararlanma imkanı sağlar.

b) Üniversite-Sanayi İşbirliğinin Sanayiye Yönetimsel Yararları:

- Üniversite ile çalışmanın sanayi kuruluşuna kazandırdığı prestij
- Gelişmiş üniversitenin gelişmiş yönetsel hünelerinden yararlanmayı sağlar.
- Daha iyi kamu ilişkileri sağlar
- İşbirliği yoluyla kurumsal saygınlığını ve yerel güvenilirliği artırma imkanı sağlar.
- Rakiplerine karşı rekabetçi avantaj kazanmayı kolaylaştırır.

c) Üniversite-Sanayi İşbirliğinin Sanayiye Üretimle İlgili Yararları:

- Güncel konulardan/gelişmiş teknolojiden erken haberdar olunması
- Profesyonel uzmanlık ve hizmete ulaşma imkânı sağlar.
- Araştırma ve yeni buluş geliştirme arasındaki süreyi kısaltır.
- Ortak çalışmalar ile üniversite öğretim üyelerinden elde ettikleri bilgi ve kültürü kendi bünyelerinin bir ögesi haline dönüştürmektedirler
- Ürün değerlendirme yeteneği için işbaşında eğitim imkânı sağlar
- Araştırma yeteneğine sahip personel ve öğrencilere erişebilirlik sağlar.
- Sanayinin teknik problemlerini çözmede kolaylık sağlanması
- Sanayinin inovasyon yeteneğini geliştirir.
- Üniversitenin araştırma altyapısına erişmek,
- Kendisinde olmayan laboratuvar uzmanlıklarına erişmek,

Sanayide, üniversite-sanayi işbirliği başarı faktörleri arasında firma büyüklüğü, teknolojik yetenekler ve firmanın inovasyon yeteneği, bağlı olduğu sektör, kurumsal istikrar, insan kaynakları, ekonomik koşullar, coğrafik yerleşimin önemi büyüktür. Firmanın büyüklüğü; firmanın rekabet gücü, karlılığı ve inovasyon yeteneği ile yakından ilgili olduğu için, sanayiye içine alan tüm konularda olduğu gibi, üniversite-sanayi işbirliği uygulamalarında da önemli bir rol oynamaktadır (Akdoğan 2007: 94-95). Firmanın bağlı olduğu sektör, üniversitelerle yapılan işbirliğini artırma yönünden önemlidir. Firmanın inovasyon yeteneği, bakış açısının farklılığı, yüksek uyum kabiliyeti, çatışma ve uzlaşmaya açık, firmaların kendi Ar-Ge faaliyetleri, diğer firmaların ürettiği bilgi ve teknolojileri uygulama, kamusal bilgidен yararlanma, yeni teknolojileri içeren makine ve teçhizatları kullanma işbirliği faaliyetlerinde önemli bir etkidir. Üniversite-sanayi işbirliği konusunda uygun örgütsel ortama sahip olmakta, işbirliğini kolaylaştırmaktadır (Akdoğan, 2007: 101). Sanayi Ar-Ge yatırımlarının uzun dönemli bir yatırım olduğunu bilmelidir. Kısa sürede ticari kar beklediği diğer alanlardan farklı olduğunu kabul etmelidir (Öztürk vd.,1994: 95). Kurumsal İstikrar, daha çok KOBİ ilişkili bir olgudur ve bu şirketlerin özellikle kapanma, devir ve iş stratejisinde ani değişikliklere karşı savunmasız olması nedeniyle işbirliğini etkilemektedir. Coğrafik yerleşim, firmanın bilgiye erişilebilir olmasını kolaylaştıran bir faktör olduğu için, firmanın bulunduğu yerleşim alanlarına yakın üniversitenin varlığı, işbirliğini olumlu etkileyebilecek bir durumdur (Akdoğan, 2007: 94).

4. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ VE BULGULAR

Bu araştırmanın amacı, Konya ilinde bölgesel kalkınma sürecinde akademisyenlerin ve sanayi sektörü çalışanlarının Üniversite-sanayi işbirliğinin yararları hakkında tarafların algılamalarını tanımlayarak algılar arasındaki farklılıkları ve ortak noktaları

belirlemektir. Konya'daki dört üniversitesinin akademisyenlerinden ve sanayi sektörü çalışanlarından anket formu yoluyla veriler elde edilmiştir. Anket formunun hazırlanmasında Nakip ve Akdoğan 1999; Akdoğan, 2007; Anderson, 2001; Çetin, 2009'in çalışmalarından yararlanılmıştır. Araştırma kapsamında; sanayiye 480 adet anket formu dağıtılmış, 280 adet anket formu araştırmaya katılanlar tarafından cevaplandırılmış, 203 adet anket formu araştırmaya katılanlar tarafından değerlendirilmeye alınmıştır. Üniversitelere 450 adet anket formu dağıtılmış, 230 adet anket formu araştırmaya katılanlar tarafından cevaplandırılmış, 200 adet anket formu değerlendirilmeye alınmıştır. Değerlendirmeye alınmayan anket formları denekler tarafından eksik, yetersiz, özensiz cevaplandırılmıştır. Araştırma konunun başlığına uygun olarak, sadece Konya ili sınırlarında iki farklı örneklem grubunda uygulanmıştır. Anket formundaki sorular 5'li Likert ölçeğine göre hazırlanmıştır. Sorulara verilen cevaplardan elde edilen ifadelerin kodlanmasında, düzenlenmesinde ve çözümlenmesinde SPSS 15.0 programı kullanılmıştır. Araştırma Sorularının analizinde Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way ANOVA) uygulanmıştır. Cevabı aranan Araştırma Soruları aşağıda verilmiştir:

a) Üniversite -Sanayi İşbirliğinin Sanayiye Yönelik Yararları

Konya ilinde bölgesel kalkınma sürecinde akademisyenler ve sanayi sektörü çalışanları üniversite-sanayi işbirliğini, sanayiye sağladığı yararlar bakımından nasıl değerlendirmektedir ve taraflar arasında algılama farklılıkları var mıdır?

Tablo 1: Tarafların İşbirliğinin Sanayiye Sağladığı Yararlar Bakımından Değerlendirilmesinin ANOVA ile Karşılaştırılması

		N	Ortalama	Standart Sapma	P
Profesyonel uzmanlık/ hizmete ulaşma olanağının sağlanması	ÜNİVERSİTE	200	2,9350	,97237	0,000
	SANAYİ	203	2,3596	,90310	
	GENEL	403	2,6452	,98022	
Nitelikli personele ulaşma olanağının sağlanması	ÜNİVERSİTE	200	2,8450	1,06142	0,000
	SANAYİ	203	2,3547	,86306	
	GENEL	403	2,5980	,99611	
Araştırma gücü yüksek akademisyenlere/öğrencilere kolay ulaşma olanağının oluşması	ÜNİVERSİTE	200	2,9000	1,01744	0,000
	SANAYİ	203	2,4187	,87713	
	GENEL	403	2,6576	,97830	
Güncel konulardan/gelişmiş teknolojiden erken haberdar olunması	ÜNİVERSİTE	200	2,7050	1,01644	0,003
	SANAYİ	203	2,4187	,87713	
	GENEL	403	2,5608	,95841	
Bazı maliyetleri üniversitelerin üstlenmesi ile tasarruf sağlanması	ÜNİVERSİTE	200	2,8650	1,04028	0,000
	SANAYİ	203	2,3005	,87504	
	GENEL	403	2,5806	1,00016	
Sanayinin teknik problemlerini çözmede kolaylık sağlanması	ÜNİVERSİTE	200	2,8750	1,03184	0,000
	SANAYİ	203	2,4631	,88012	
	GENEL	403	2,6675	,97919	
Sanayi çalışanlarına özel eğitim/öğretim alma olanağının gerçekleştirilmesi	ÜNİVERSİTE	200	2,9050	1,05429	0,000
	SANAYİ	203	2,4187	,96833	
	GENEL	403	2,6600	1,03955	
Konya ilinde bölgesel kalkınma sürecinde üniversite-sanayi işbirliğinin sanayiye sağladığı yararlar hakkındaki düşünce	ÜNİVERSİTE	200	2,8614	,84265	0,000
	SANAYİ	203	2,3906	,73737	
	GENEL	403	2,6242	,82478	

Tablo 1'de görüldüğü gibi; Konya ilinde bölgesel kalkınma sürecinde akademisyenler ve sanayi sektörü çalışanları üniversite-sanayi işbirliğini, sanayiye sağladığı yararlar bakımından değerlendirdiğinde üniversitenin algıladığı gerçekleşme ihtimali en yüksek olan üç fayda sırasıyla "Profesyonel uzmanlık/ hizmete ulaşma olanağının sağlanması" (Ort: 2,935), "Sanayi çalışanlarına özel eğitim/öğretim alma olanağının gerçekleştirilmesi" (Ort: 2,9050) ve "Araştırma gücü yüksek akademisyenlere/öğrencilere kolay ulaşma olanağının oluşması" (ort:2,9000)'dir. Üniversitenin gerçekleşme ihtimalini en düşük buldukları üç fayda ise "Güncel konulardan/gelişmiş teknolojiden erken haberdar olunması" (Ort: 2,7050), "Nitelikli personele ulaşma olanağının

BÖLGESEL KALKINMADA ÜNİVERSİTE-SANAYİ İŞBİRLİĞİ'NİN SANAYİYE, DEVLETE VE ÜNİVERSİTEYE YARARLARI: KONYA İLİ ÖZELİNDE BİR ARAŞTIRMA

Yasemin TELLİ ÜÇLER

sağlanması” (Ort: 2,8450) ve “Bazı maliyetleri üniversitelerin üstlenmesi ile tasarruf sağlanması” (Ort: 2,8650) olarak belirtilmektedir. İşbirliği, sanayiye sağladığı yararlar bakımından değerlendirildiğinde sanayinin algıladığı gerçekleşme ihtimali en yüksek olan üç fayda sırasıyla “Sanayinin teknik problemlerini çözmeye kolaylık sağlanması” (Ort: 2,4631), “Araştırma gücü yüksek akademisyenlere/ öğrencilere kolay ulaşma olanağının oluşması” (Ort: 2,4187) ve “Güncel konulardan/gelişmiş teknolojiden erken haberdar olunması” (Ort: 2,4187)’dir. Sanayinin gerçekleşme ihtimalini en düşük bulduğu üç fayda ise “Bazı maliyetleri üniversitelerin üstlenmesi ile tasarruf sağlanması”(Ort: 2,3005), “Nitelikli personele ulaşma olanağının sağlanması” (Ort: 2,3547) ve “Profesyonel uzmanlık/ hizmete ulaşma olanağının sağlanması” (Ort: 2,3596) olarak değerlendirilmiştir.

Akademisyenlerin ve sanayi sektörü çalışanlarının işbirliğinin, sanayiye sağladığı yararlar bakımından algılama farklılıklarının anlamlı olup olmadığını araştırmıştır. Bu farklılıkların hangi ifadelerden kaynaklandığı aşağıda incelenmiştir. “Profesyonel uzmanlık/ hizmete ulaşma olanağının sağlanması” (P: 0,000), “Nitelikli personele ulaşma olanağının sağlanması” (P: 0,000), “Araştırma gücü yüksek akademisyenlere/öğrencilere kolay ulaşma olanağının oluşması”(P: 0,000),” Güncel konulardan/gelişmiş teknolojiden erken haberdar olunması” (P: 0,003),” Bazı maliyetleri üniversitelerin üstlenmesi ile tasarruf sağlanması” (P: 0,000),”Sanayinin teknik problemlerini çözmeye kolaylık sağlanması” (P: 0,000),”Sanayi çalışanlarına özel eğitim/öğretim alma olanağının gerçekleştirilmesi” (P: 0,000), değişkenlerinde “P” değeri 0,05’den küçük olduğu için (P<0,05) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır. Farklılık anlamlı olan ifadelerde işbirliğinin Sanayiye sağladığı faydaların gerçekleşme ihtimali konusunda akademisyenler daha olumlu düşünürken, sanayi sektörü çalışanları akademisyenlere göre daha olumsuz düşünmektedir. Bu araştırma sorusunun alt başlıklarını şu şekilde değerlendirilmiştir:

İşbirliğinin Sanayiye “Profesyonel uzmanlık/ hizmete ulaşma olanağının sağlanması” konusunda akademisyenler (Ort: 2,9350), Sanayi sektörü çalışanına (Ort: 2,3596) göre daha umutludur.” Nitelikli personele ulaşma olanağının sağlanması” konusunda akademisyenler (Ort: 2,8450), Sanayi sektörü çalışanına (Ort: 2,3547) göre daha umutludur. “Araştırma gücü yüksek akademisyenlere/ öğrencilere kolay ulaşma olanağının oluşması” konusunda akademisyenler (Ort: 2,9000), Sanayi sektörü çalışanına (Ort: 2,4187) göre daha umutludur. “Güncel konulardan/gelişmiş teknolojiden erken haberdar olunması” konusunda akademisyenler (Ort: 2,7050), Sanayi sektörü çalışanına (Ort: 2,4187) göre daha umutludur. “Bazı maliyetleri üniversitelerin üstlenmesi ile tasarruf sağlanması” konusunda akademisyenler(Ort: 2,8650), Sanayi sektörü çalışanına (Ort: 2,3005) göre daha umutludur.” Sanayinin teknik problemlerini çözmeye kolaylık sağlanması” konusunda akademisyenler (Ort: 2,8750), Sanayi sektörü çalışanına (Ort: 2,4631) göre daha umutludur.” Sanayi çalışanlarına özel eğitim/öğretim alma olanağının gerçekleştirilmesi” “ konusunda akademisyenler (Ort: 2,9050), Sanayi sektörü çalışanına (Ort: 2,4187) göre daha umutludur. Taraflar arasındaki karşılaştırmada ise akademisyenlerin (Ort:2,8614) sanayi sektörü çalışanlarına (Ort:2,3906) göre bu konuda daha olumlu düşündüğü tespit edilmiştir

b) Üniversite-Sanayi İşbirliği'nin Devlete Yönelik Yararları

Konya ilinde bölgesel kalkınma sürecinde akademisyenler ve sanayi sektörü çalışanları üniversite-sanayi işbirliğini, devlete sağladığı yararlar bakımından nasıl değerlendirmektedir ve taraflar arasında algılama farklılıkları var mıdır?

Tablo 2: Tarafların İşbirliğinin Devlete Sağladığı Yararlar Bakımından Değerlendirilmesinin ANOVA ile Karşılaştırılması

		N	Ortalama	Standart Sapma	P
Kaynak ve tesislerin ortak kullanılmasından dolayı tasarruf edilmesi	ÜNİVERSİTE	200	2,9400	1,01566	,000
	SANAYİ	203	2,6010	,84044	
	GENEL	403	2,7692	,94571	
Ulusal açıdan öncelikli çalışmalarını destekleme olanaklarının sağlanması	ÜNİVERSİTE	200	2,9100	1,00346	,002
	SANAYİ	203	2,6108	,87387	
	GENEL	403	2,7593	,95111	
Kalkınmanın stratejisine yön verme olanaklarının sağlanması	ÜNİVERSİTE	200	2,9050	,94362	,013
	SANAYİ	203	2,6798	,87367	
	GENEL	403	2,7916	,91490	
Kamunun faydasına ve beklentilerine uygun politikayı bulma olanaklarının oluşturulması	ÜNİVERSİTE	200	2,8300	1,03268	,117
	SANAYİ	203	2,6798	,87932	
	GENEL	403	2,7543	,96025	
Ulusal ekonomi rekabetinin önünün açılması	ÜNİVERSİTE	200	3,0300	1,06996	,001
	SANAYİ	203	2,6897	,89953	
	GENEL	403	2,8586	1,00117	
Üniversitenin ve sanayinin ihtiyaçları hakkında bilgi sahibi olunması	ÜNİVERSİTE	200	2,7750	1,10475	,225
	SANAYİ	203	2,6502	,94964	
	GENEL	403	2,7122	1,03016	
Ekonomik ve Teknolojik olarak dışa bağımlılıktan kurtulma olanaklarının oluşturulması	ÜNİVERSİTE	200	3,0450	1,04808	,000
	SANAYİ	203	2,6256	,96356	
	GENEL	403	2,8337	1,02683	
Becerili ve deneyimli insan gücü potansiyelinin artırılması	ÜNİVERSİTE	200	2,2650	1,02471	,000
	SANAYİ	203	2,6798	,95489	
	GENEL	403	2,4739	1,01049	
Konya ilinde bölgesel kalkınma sürecinde üniversite - sanayi işbirliğinin devlete sağladığı yararlar hakkındaki düşüncelerinizi belirtiniz.	ÜNİVERSİTE	176	2,8338	,77787	,021
	SANAYİ	203	2,6521	,75044	
	GENEL	379	2,7365	,76766	

Tablo 2’de görüldüğü gibi; Konya ilinde bölgesel kalkınma sürecinde akademisyenler ve sanayi sektörü çalışanları üniversite-sanayi işbirliğini devlete sağladığı yararlar bakımından değerlendirdiğinde üniversitenin algıladığı gerçekleşme ihtimali en yüksek olan üç fayda sırasıyla “Ekonomik ve Teknolojik olarak dışa bağımlılıktan kurtulma olanaklarının oluşturulması” (Ort: 3,0450), “Ulusal ekonomi rekabetinin önünün açılması” (Ort: 3,0300) ve “Kaynak ve tesislerin ortak kullanılmasından dolayı tasarruf edilmesi” (Ort: 2,9400) olarak değerlendirilmektedir. Üniversitenin gerçekleşme ihtimalini en düşük buldukları üç fayda ise “Becerili ve deneyimli insan gücü potansiyelinin artırılması” (Ort: 2,2650), “Üniversitenin ve sanayinin ihtiyaçları hakkında bilgi sahibi olunması” (Ort: 2,7750) ve “Kamunun faydasına ve beklentilerine uygun politikayı bulma olanaklarının oluşturulması” (Ort: 2,8300) şeklinde ifade edilmiştir. İşbirliğinde devlete sağladığı yararlar bakımından sanayinin algıladığı gerçekleşme ihtimali en yüksek olan üç fayda sırasıyla “Ulusal ekonomi rekabetinin önünün açılması” (Ort: 2,6897), “Kalkınmanın stratejisine yön verme olanaklarının sağlanması” (Ort: 2,6798) ve “Kamunun faydasına ve beklentilerine uygun politikayı bulma olanaklarının oluşturulması” (Ort: 2,6798)’dir. Sanayinin gerçekleşme ihtimalini en düşük buldukları üç fayda ise “Kaynak ve tesislerin ortak kullanılmasından dolayı tasarruf edilmesi” (Ort: 2,6010), “Ulusal açıdan öncelikli çalışmalarını destekleme olanaklarının sağlanması” (Ort: 2,6108) ve “Ekonomik ve Teknolojik olarak dışa bağımlılıktan kurtulma olanaklarının oluşturulması” (Ort: 2,6256) olarak ifade edilmiştir. Akademisyenlerin ve sanayi sektörü çalışanlarının işbirliğinin, devlete sağladığı yararlar bakımından algılama farklılıklarının anlamlı olup olmadığını araştırılmıştır.

BÖLGESEL KALKINMADA ÜNİVERSİTE-SANAYİ İŞBİRLİĞİ'NİN SANAYİYE, DEVLETE VE ÜNİVERSİTEYE YARARLARI: KONYA İLİ ÖZELİNDE BİR ARAŞTIRMA

Yasemin TELLİ ÜÇLER

Bu farklılıkların hangi ifadelerden kaynaklandığı aşağıda incelenmiştir. “Kaynak ve tesislerin ortak kullanılmasından dolayı tasarruf edilmesi” (P: 0,000), “Ulusal açıdan öncelikli çalışmaları destekleme olanaklarının sağlanması” (P: 0,002), “Kalkınmanın stratejisine yön verme olanaklarının sağlanması” (P: 0,013), “Ulusal ekonomi rekabetinin önünün açılması” (P: 0,001) “Ekonomik ve Teknolojik olarak dışa bağımlılıktan kurtulma olanaklarının oluşturulması” (P: 0,000), “Becerili ve deneyimli insan gücü potansiyelinin artırılması”(P: 0,000) değişkenlerinde “P” değeri 0,05’den küçük olduğu için (P<0,05) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır. Farklılık anlamlı olan ifadelerde işbirliğinin devlete sağladığı yararların gerçekleşme ihtimali konusunda akademisyenler daha olumlu düşünürken, sanayi sektörü çalışanları akademisyenlere göre daha olumsuz düşünmektedir. “Kamunun faydasına ve beklentilerine uygun politikayı bulma olanaklarının oluşturulması” (P: 0,117), “Üniversitenin ve sanayinin ihtiyaçları hakkında bilgi sahibi olunması” (P: 0,225), değişkenlerinde “P” değeri 0,05’den büyük olduğu için istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur. Bu araştırma sorusunun alt başlıklarını şu şekilde değerlendirmiştir:

İşbirliğinin devlete “Kaynak ve tesislerin ortak kullanılmasından dolayı tasarruf edilmesi” konusunda akademisyenler (Ort: 2,9400), sanayi sektörü çalışanlarına (Ort: 2,6010) göre daha umutludur. “Ulusal açıdan öncelikli çalışmaları destekleme olanaklarının sağlanması” konusunda akademisyenler(Ort: 2,9100), Sanayi sektörü çalışanlarına (Ort: 2,61089) daha olumludur. “Kalkınmanın stratejisine yön verme olanaklarının sağlanması” konusunda akademisyenler (Ort: 2,9050), Sanayi sektörü çalışanına (Ort: 2,6798) göre daha olumludur. “Kamunun faydasına ve beklentilerine uygun politikayı bulma olanaklarının oluşturulması” konusunda akademisyenler (Ort: 2,8300), Sanayi sektörü çalışanlarına (Ort: 2,6798) daha olumludur. “Ulusal ekonomi rekabetinin önünün açılması” konusunun devlete yarar sağlayacağına akademisyenler (Ort: 3,0300) inanırken, sanayi sektörü çalışanları (Ort: 2,6897)daha az inanmaktadır. “Üniversitenin ve sanayinin ihtiyaçları hakkında bilgi sahibi olunması” konusunda akademisyenler (Ort: 2,7750) Sanayi sektörü çalışanlarına göre (Ort: 2,6502),) daha umutludur. “Ekonomik ve Teknolojik olarak dışa bağımlılıktan kurtulma olanaklarının oluşturulması” konusuna akademisyenler (Ort: 3,0450) inanırken sanayi sektörü çalışanlarına (Ort: 2,6256) daha az inanmaktadır.” Becerili ve deneyimli insan gücü potansiyelinin artırılması” “ konusunda akademisyenler (Ort: 2,2650) Sanayi sektörü çalışanlarına göre (Ort: 2,6798) daha umutludur. Taraflar arasındaki karşılaştırmada ise akademisyenlerin sanayi sektörü çalışanlarına göre bu konuda daha olumlu düşündüğü tespit edilmiştir

c) Üniversite-Sanayi İşbirliği'nin Üniversite'ye Yönelik Yararları

Konya ilinde bölgesel kalkınma sürecinde akademisyenler ve sanayi sektörü çalışanları üniversite-sanayi işbirliğini, üniversiteye sağladığı yararlar bakımından nasıl değerlendirmektedir ve taraflar arasında algılama farklılıkları var mıdır?

Tablo 3: Tarafların İşbirliğinin Üniversiteye Sağladığı Yararlar Bakımından Değerlendirilmesinin ANOVA ile Karşılaştırılması

		N	Ortalama	Standart Sapma	P
Öğrenciler için staj/burs/iş olanağı	ÜNİVERSİTE	176	3,0511	1,06514	0,000
	SANAYİ	203	2,6946	,88738	
	GENEL	379	2,8602	,98881	
Akademisyenler için ek gelir/ödül/bağış/burs vs. olanağı	ÜNİVERSİTE	176	2,9943	1,14391	0,006
	SANAYİ	203	2,7044	,89073	
	GENEL	379	2,8391	1,02506	
Akademisyenlerin akademik gelişimine destek verilmesi, katkı sağlanması	ÜNİVERSİTE	176	3,1875	1,10276	0,000
	SANAYİ	203	2,7291	,80253	
	GENEL	379	2,9420	,97958	
Akademisyenler için kurum/kuruluşlara/sanayiye danışmanlık olanağı	ÜNİVERSİTE	176	3,0795	1,12348	0,007
	SANAYİ	203	2,8030	,85050	
	GENEL	379	2,9314	,99498	
Üniversitede üniversite öğrencilerine ders verebilecek sanayi ortamındaki profesyonellere ulaşma olanağı	ÜNİVERSİTE	176	3,0455	1,05732	0,005
	SANAYİ	203	2,7635	,88062	
	GENEL	379	2,8945	,97560	
Gelişmiş teknoloji/tesis/ekipmanlara erişim olanağı	ÜNİVERSİTE	176	3,1364	1,04943	0,000
	SANAYİ	203	2,7586	,88209	
	GENEL	379	2,9340	,98043	
Üniversitelerin kurumsal girişim yeteneklerini arttırmaya katkı sağlanması	ÜNİVERSİTE	176	3,0966	1,06196	0,001
	SANAYİ	203	2,7586	,84189	
	GENEL	379	2,9156	,96403	
Üniversitelerin kurumsal özerkliğinin artırılması	ÜNİVERSİTE	176	3,3182	1,09592	0,000
	SANAYİ	203	2,6946	,82373	
	GENEL	379	2,9842	1,00778	
Üniversitelerin kurumsal saygınlığının artırılması	ÜNİVERSİTE	176	3,3125	1,08972	0,000
	SANAYİ	203	2,8227	,96886	
	GENEL	379	3,0501	1,05415	
Konya ilinde bölgesel kalkınma sürecinde üniversite-sanayi işbirliğinin üniversiteye sağladığı yararların gerçekleşme ihtimali nedir?.	ÜNİVERSİTE	176	3,1357	,93817	0,000
	SANAYİ	203	2,7477	,72659	
	GENEL	379	2,9279	,85274	

Tablo 3’de görüldüğü gibi; Konya ilinde bölgesel kalkınma sürecinde akademisyenler ve sanayi sektörü çalışanları üniversite-sanayi işbirliğini üniversiteye sağladığı yararlar bakımından değerlendirdiğinde; üniversitenin algıladığı gerçekleşme ihtimali en yüksek olan üç fayda “Üniversitelerin kurumsal özerkliğinin artırılması” (Ort: 3,3182), “Üniversitelerin kurumsal saygınlığının artırılması” (Ort: 3,3125) ve “Akademisyenlerin akademik gelişimine destek verilmesi, katkı sağlanması” (Ort: 3,1875)’dir. Üniversitenin gerçekleşme ihtimalini en düşük bulduğu üç fayda ise, “Akademisyenler için ek gelir/ödül/bağış/burs vs. olanağı” (Ort: 2,9943), “Üniversitede üniversite öğrencilerine ders verebilecek sanayi ortamındaki profesyonellere ulaşma olanağı” (Ort: 3,0455) ve “Öğrenciler için staj/burs/iş olanağı” (Ort: 3,0511) sağlamadır. İşbirliği üniversiteye sağladığı yararlar bakımından değerlendirildiğinde sanayinin algıladığı gerçekleşme ihtimali en yüksek olan üç fayda sırasıyla “Üniversitelerin kurumsal saygınlığının artırılması” (Ort: 2,8227), “Akademisyenler için kurum/kuruluşlara/sanayiye danışmanlık olanağı” (Ort: 2,8030) ve “Üniversitede üniversite öğrencilerine ders verebilecek sanayi ortamındaki profesyonellere ulaşma olanağı” (Ort: 2,7635) olarak

BÖLGESEL KALKINMADA ÜNİVERSİTE-SANAYİ İŞBİRLİĞİ'NİN SANAYİYE, DEVLETE VE ÜNİVERSİTEYE YARARLARI: KONYA İLİ ÖZELİNDE BİR ARAŞTIRMA

Yasemin TELLİ ÜÇLER

bulunmuştur. Sanayinin gerçekleşme ihtimalini en düşük buldukları üç fayda ise, “Üniversitelerin kurumsal özerkliğinin artırılması” (Ort: 2,6946), “Öğrenciler için staj/burs/iş olanağı” (Ort: 2,6946) ve “Akademisyenler için ek gelir/ödül/bağış/burs vs. olanağı” (Ort: 2,7044) olarak tespit edilmiştir.

Akademisyenlerin ve sanayi sektörü çalışanlarının işbirliğinin, üniversiteye sağladığı yararlar bakımından algılama farklılıklarının anlamlı olup olmadığını araştırılmıştır. Bu farklılıkların hangi ifadelerden kaynaklandığı aşağıda incelenmiştir. Buna göre, “Öğrenciler için staj/burs/iş olanağı” (P: 0,000), “Akademisyenler için ek gelir/ödül/bağış/burs vs. olanağı” (P: 0,006), “Akademisyenlerin akademik gelişimine destek verilmesi, katkı sağlanması” (P:0,000), “Akademisyenler için kurum/kuruluşlara/sanayiye danışmanlık olanağı” (P:0,007), “Üniversitede üniversite öğrencilerine ders verebilecek sanayi ortamındaki profesyonellere ulaşma olanağı”(0,005), “Gelişmiş teknoloji/tesis/ekipmanlara erişim olanağı”(P:0,000), “Üniversitelerin kurumsal girişim yeteneklerini arttırmaya katkı sağlanması” (P: 0,001), “Üniversitelerin kurumsal özerkliğinin artırılması” P (0,000), Üniversitelerin kurumsal saygınlığının artırılması” (P: 0,000) değişkenlerinde “P” değeri 0,05’den küçük olduğu için (P <0,05) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır. Farklılık anlamlı olan ifadelerde işbirliğinin üniversiteye sağladığı faydaların gerçekleşme ihtimali konusunda akademisyenler daha olumlu düşünürken, sanayi sektörü çalışanları akademisyenlere göre daha olumsuz düşünmektedir.

Bu araştırma sorusunun alt başlıkları şu şekilde değerlendirilmiştir: Konya ilinde Bölgesel Kalkınma Sürecinde Üniversite-Sanayi İşbirliğinin Üniversitelere “Öğrenciler için staj/burs/iş olanağı” sağlayacağına akademisyenler (Ort: 3,0511) inanmaktayken, sanayi sektörü çalışanı (Ort: 2,6946) daha az inanmaktadır. “Akademisyenler için ek gelir/ödül/ bağış/burs vs. olanağı”nın sağlanacağı konusunda akademisyenler, sanayi sektörü çalışanının sıcak bakmadığını düşünmektedirler. Buna rağmen bu konuda akademisyenler (Ort: 2,9943), Sanayi sektörü çalışanına (Ort: 2,7044) göre daha umutludur. “Akademisyenlerin akademik gelişimine destek verilmesi, katkı sağlanması” konusunda akademisyenler (Ort: 3,1875) inanmaktayken, sanayi sektörü çalışanı (Ort: 2,7291) daha az inanmaktadır. “Akademisyenler için kurum/kuruluşlara/sanayiye danışmanlık olanağı”nın sağlanacağına akademisyenler (Ort: 3,0795) inanmaktayken, sanayi sektörü çalışanları (Ort: 2,8030) daha az inanmaktadır. “Üniversitede üniversite öğrencilerine ders verebilecek sanayi ortamındaki profesyonellere ulaşma olanağı”nın sağlanacağına akademisyenler (Ort: 3,0455) inanmaktayken, sanayi sektörü çalışanları (Ort: 2,7635) daha az inanmaktadır. “Gelişmiş teknoloji/tesis/ekipmanlara erişim olanağı” sağlayacağına akademisyenler (Ort: 3,1364) inanmaktayken, sanayi sektörü çalışanları (Ort: 2,7586) daha az inanmaktadır. “Üniversitelerin kurumsal girişim yeteneklerini arttırmaya katkı sağlanması”nı sağlayacağına akademisyenler (Ort: 3,0966) inanmaktayken, sanayi sektörü çalışanları (Ort: 2,7586) daha az inanmaktadır. “Üniversitelerin kurumsal özerkliğinin artırılması”nı sağlayacağına akademisyenler (Ort: 3,3182) inanmaktayken, sanayi sektörü çalışanları (Ort: 2,6946) daha az inanmaktadır. “Üniversitelerin kurumsal saygınlığının artırılması”nı sağlayacağına akademisyenler (Ort: 3,3125) inanmaktayken, sanayi sektörü çalışanları (Ort: 2,8227) daha az inanmaktadır. Taraflar arasındaki karşılaştırmada ise akademisyenlerin (Ort: 3,1357) sanayi sektörü çalışanlarına göre (Ort:2,7477) bu konuda daha olumlu düşündüğü tespit edilmiştir.

5. SONUÇ VE TARTIŞMA

Bölgesel kalkınmada Üniversite-sanayi işbirliği en etkin ve en yararlı yöntem olarak görülmektedir. Bu bağlamda bölgesel kalkınma çerçevesinde bölgedeki kalkınmayı tetikleyici bir aktör olarak üniversiteler, Ar-Ge, İnovasyon teknolojik bilgi üretimi ve transferi yoluyla sanayinin ihtiyaç duyduğu teknolojiyi sağlayabilmektedirler. Kapitalist sistemin hakim olduğu günümüzde özellikle girişimci üniversiteler, bölgesel kalkınmada önemli bir rol oynayarak bölgedeki diğer aktörleri harekete geçirmektedir. Ar-Ge ve inovasyon kavramları ekseninde yeniliğe açık bilgiye dayalı sanayileri ile küresel ölçekte rekabet gücüne sahip bölgelerin geliştirilmesi, ulusal düzeyde sürdürülebilir büyüme politikasının en önemli araçlarından birisi olarak ortaya çıkmaktadır. Çalışmada öncelikle Konya ilinde bölgesel kalkınma sürecinde Konya üniversitelerindeki akademisyenlerin ve Konya’daki sanayi sektörü çalışanlarının üniversite-sanayi işbirliğinin, sanayiye sağladığı yararları nasıl değerlendirdikleri ve taraflar arasında algılama farklılıklarının olup olmadığı araştırılmıştır. Akademisyenlere yapılan analiz sonuçlarına göre sanayiye sağlanacak yararlar bakımından işbirliği; profesyonel uzmanlık/ hizmete ulaşma olanağının sağlanması, özel eğitim/öğretim alma olanağının gerçekleştirilme yoluna gidilmesi, üniversite ile sanayi arasında iletişim sorununun en aza indirilmesini sağlayacaktır. Üniversiteler araştırma gücü yüksek akademisyenlere/öğrencilere kolay ulaşma olanağının sanayi yetkililerinin özellikle inovasyon ve Ar-Ge konularında yaşadıkları sorunların çözülmesi için önemli olacağını ifade etmektedirler. Veri toplama sürecinde yüz yüze görüşülen akademisyenler, sanayi yetkililerinin güncel konularla/gelişmiş teknoloji ile çok fazla ilgilenmediklerini ifade etmektedirler. Akademisyenler ayrıca, nitelikli personele ulaşma olanağının sağlanmasının sanayi yetkililerini ilgilendirmeyeceğini, çünkü sanayi yetkililerinin nitelikli personele fazla ücret vermek istemeyeceklerini belirtmektedirler. Bazı maliyetleri üniversitelerin üstlenmesi ile tasarruf sağlanması, işbirliği için önemlidir. Fakat bunun için karşılıklı sözleşmelerin yapılması gerekliliğinin söz konusu olduğunu akademisyenler dile getirmektedir. Üniversitelerin yönetimlerinin bu konuya sıcak bakacaklarının mümkün olmadığını düşünmektedirler. Sanayi sektörünü çalışanlarına yapılan anketin analiz sonuçlarına göre; işbirliği sanayiye sağlanacak yararlar bakımından değerlendirildiğinde; şirket yetkilileri Sanayinin teknik problemlerini çözmeye kolaylık sağlanmasının, Araştırma gücü yüksek akademisyenlere/öğrencilere kolay ulaşma olanağının oluşmasının ve Güncel konuların/gelişmiş teknolojiden erken haberdar olunmasının sanayi için önemli olduğunu düşünmektedirler. İçinde buldukları sektörün zarar görmemesi, üretiminin gecikmemesi için teknik problemlerin çözülmesinde kolaylık sağlanmasının önemini, araştırma gücü yüksek akademisyenlere/öğrencilere ulaşmanın birçok sorunlarını çözebileceğini, günümüzde teknolojinin hızla ilerlediğini, en günceli takip etmek için işbirliklerinin gerekli olduğunu ifade etmektedirler. Yüz yüze yapılan görüşmelerde Konya Teknokente ofisi bulunan şirket yöneticilerinin, güncel konuların/gelişmiş teknolojiden erken haberdar olunması konusunda titiz davrandıkları tespit edilmiştir. Yapılan anket sonuçlarında işbirliğinde bazı maliyetlerin üniversitelerin üstlenmesi ile tasarruf sağlanmayacağı, nitelikli personele ve Profesyonel hizmete ulaşma olanağının olmayacağı sanayi yetkilileri tarafından düşünülmektedir. Bunun nedeni üniversitelerin özerkliğinin yeteri kadar olmamasından kaynaklanmaktadır. İşbirliğinin eğitim yönünün şirketler tarafından dikkate alınmadığı

görülmüştür. Oysa bütün yararlar bir arada düşünülürse ve beklentiler ona göre şekillenirse, işbirliğinde istenen hedeflere ulaşılması daha kolay olacaktır. Farklılıkların detaylı incelenmesinde, işbirliğinin sanayiye yarar sağlayacağına üniversite sanayiden daha çok inanmaktadır. Sanayinin işbirliğinde sanayiye yararlarına ilişkin farkındalık düzeyinin düşük olduğunu ve işbirliğine üniversiteye göre daha yüzeysel baktıklarını söylemek mümkündür. Genel olarak; her iki tarafta üniversite-sanayi işbirliğinin, sanayiye fazla yarar sağlamayacağı konusunda hemfikirlerdir.

Çalışmada Konya ilinde bölgesel kalkınma sürecinde Konya üniversitelerindeki akademisyenlerin ve Konya'daki sanayi sektörü çalışanlarının üniversite-sanayi işbirliğinin, devlete sağladığı yararları nasıl değerlendirdikleri ve taraflar arasında algılama farklılıklarının olup olmadığı araştırılmıştır. Akademisyenlere yapılan analiz sonuçlarına göre; üniversiteler, işbirliğinin devlete fayda sağlayacağına ilişkin olumlu bir algıya sahiptir. Devlet işbirliğinin yararlarının farkındadır. Son yıllarda Gayri Safi Milli Hasıla'dan Ar-Ge'ye ayrılan payın artırılması ve işbirliğini teşvik eden yasaların çıkarılması da bu bilgiyi destekler niteliktedir. Akademisyenler işbirliğinin olması için Becerili ve deneyimli insan gücü potansiyelinin artırılmasının devlet tarafından iyi anlaşılmasının önemli olduğunu, Üniversitenin ve sanayinin ihtiyaçları hakkında devletin yeteri kadar bilgi sahibi olmadığını, Kamunun faydasına ve beklentilerine uygun politikayı bulma olanaklarının oluşmasının belirtilen iki ifadenin gerçekleşmesinden sonra oluşacağını düşünmektedirler. Veri toplama sürecinde yüz yüze görüşülen akademisyenler, devletin üniversite-sanayi işbirliğini yeteri kadar desteklemediğini belirtmişlerdir. Sanayi sektörü çalışanlarına yapılan analiz sonuçlarına göre; İşbirliği devlete sağladığı yararlar bakımından değerlendirildiğinde; Bilgi ve iletişim teknolojilerinin yaygınlaşması ve dünya ekonomisinin küreselleşmesine paralel olarak yüksek bir ulusal rekabet gücü elde etmeye verilen önem gün geçtikçe artmaktadır. Üniversite-Sanayi İşbirliği de ulusal ekonomi rekabetinin önünün açılması için bir fırsattır. Kalkınmanın stratejisine yön verme olanaklarının sağlanması, Kamunun faydasına ve beklentilerine uygun politikayı bulma olanaklarının oluşturulması, kalkınma planları çerçevesinde ele alınabilmektedir. Bölgelerde kurulan Kalkınma ajansları da bölgede bu politikaların oluşturulması için kurulmuşlardır. Konya-Karaman bölgesinde de Mevlana Kalkınma ajansı bu konudaki faaliyetleri yürütmektedir. Kalkınma Bakanlığı'nın hazırladığı 2014-2023 yılları arasında yapılacak faaliyetleri anlatan Bölgesel gelişme ulusal strateji raporu; kalkınmanın stratejisine yön verme olanaklarının sağlanması ve kalkınma konusundaki yeni açılımlar açısından, Kamunun faydasına ve beklentilerine uygun politikayı bulma olanaklarının oluşturulması için oldukça dikkat çekici bir rapordur. Kaynak ve tesislerin ortak kullanılmasından dolayı tasarruf edilmesi, Ulusal açıdan öncelikli çalışmaları destekleme, Ekonomik ve Teknolojik olarak dışa bağımlılıktan kurtulma olanakları, işbirliğinde devlet için önemli olgulardır. Fakat bu araştırmaya katılan sanayi yetkilileri bu ifadelerin işbirliğindeki öneminin ya farkında değiller yada işbirliği yoluyla dahi bu faydaların gerçekleşeceğine ihtimal vermemektedirler. İşbirliğinin devlete sağladığı yararlar ile ilgili taraflar arasında algılama farklılıkları olan ve algılama farklılıkları olmayan ifadeler vardır. Farklılıkların detaylı incelenmesinde, işbirliğinin devlete yarar sağlayacağına üniversite sanayiden daha çok inanmaktadır. Bu sonuca göre işbirliğinin devlete yarar sağlayacağını akademisyenlerin farkında olduğunu söylemek mümkündür. Oysa işbirliğinin devlete yarar sağlamasının kendilerine de yarar sağlayacağını sanayi yetkililerinin algılaması gerekmektedir. Böyle bir algıya sahip olan sanayi yetkililerinin işbirliğine çok istekli olmamaları normal karşılanmalıdır. Dolayısıyla, sanayinin bu algısının bölgede işbirliğinin yeterince gelişmeme nedenlerinden birisi olarak görmek mümkündür. Genel olarak; her iki tarafta üniversite-sanayi işbirliğinin, devlete fazla yarar sağlamayacağı konusunda hemfikirlerdir.

Çalışmada ayrıca Konya ilinde bölgesel kalkınma sürecinde akademisyenlerin ve sanayi sektörü çalışanlarının üniversite-sanayi işbirliğinin üniversiteye sağladığı yararları nasıl değerlendirdikleri ve taraflar arasında algılama farklılıklarının olup olmadığı araştırılmıştır. İşbirliğinin üniversitelere sağlayacak yararları bakımından sanayi sektörüne yapılan analiz sonuçlarına göre; şirket yetkilileri işbirliği ile bölgelerinde bulunan üniversitelerin kurumsal saygınlığının artmasının üniversiteye katkısı olacağını düşünmektedirler. Şirket yetkilileri, Kurumsal saygınlığın, toplumu yönlendirme, daha geniş kaynakları harekete geçirme fırsatlarını arttırdığını belirtmektedirler. Kurumsal saygınlık, güven ortamının oluşmasını da beraberinde getirmektedir. İşbirliği neticesinde akademisyenlerin kurum/kuruluşlara/sanayiye danışmanlık olanağı Üniversite'de yapılan çalışmaların akademisyenlerce sanayi ile paylaşılmasının sağlanması kolaylaştırıcaktır. Üniversitede, üniversite öğrencilerine ders verebilecek sanayi ortamındaki profesyonellere ulaşma olanağı, şirket yetkilileri tarafından üniversitenin teorik sisteminin pratiğe dönüştürülmesi, farklı bir yaklaşımla araştırmalara/çalışmalara bakiç açısının üniversitelere sağlanması olarak ifade edilmektedir. Şirket yetkilileri Üniversitelerin Kurumsal Özerkliklerinin artmasının işbirliğine katkı yapmayacağını düşünmektedirler. Bunun nedeni şirket yetkililerinin kurumsal özerklikten önce üniversitelerin kurumsal saygınlık kazanması gerektiğini düşünmelerinde yatmaktadır. Bu kapsamda; Konya ilinde Bölgesel Kalkınma Sürecinde Üniversite Sanayi İşbirliğinin üniversitelere sağladığı yararlar ile ilgili taraflar arasındaki tüm ifadelerde algılama farklılıkları vardır. İşbirliği üniversitelere sağladığı yararlar bakımından da değerlendirilmiştir. Üniversite kavramı; en yaygın tanımı ile kamu yararı için bilgi üreten, bilgiyi ileten ve yayan özerk bir öğretim ve araştırma kurumudur. Üniversitede her türlü düşünce; otoriteye, tabulara ve kişilere bağlı olmaksızın tartışılabilmektedir (Ortaş, 2004: 1-7). Diğer taraftan üniversitelerin kamu kaynaklarına bağımlı olduğu için özerkliğinin mümkün olamayacağını, gerçek anlamda akademik özerklik isteyen üniversitelerin çoklu gelir kaynaklarına yönelme zorunluluğunun olduğunu savunan düşünceler bulunmaktadır. Bu konudaki farklı görüşler literatürde yerini almaktadır. Ankete katılan akademisyenler, üniversitelerin kurumsal özerkliklerinin artırılması sonucunda işbirliğinin artacağını düşünmektedirler. Yapılan analizlerde işbirliği sonucu üniversitelerin kurumsal saygınlığını artıracığı ve buna bağlı olarak üniversitelerin rakiplerine karşı rekabet üstünlüğü sağlayacağı ortaya çıkmıştır. Son yıllarda işbirliğine daha çok ilgi duyulması, teknokentlerin öneminin daha iyi kavranması, işbirliğinin kurumsal saygınlığını artırarak üniversitelere yönetsel bir yarar sağlayacağına yönelik algıyı güçlendirmektedir. Akademisyenlerin akademik gelişimine destek verilmesi, katkı sağlanması, daha rahat bir üniversite ortamında, ders yükünün, idari görevlerinin azaltılması yoluna gidilmesi ve böylelikle üniversitede yapılan akademik çalışmaların toplumsal faydaya dönüşmesinin gerekliliği sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Öğrenciler için staj/burs/iş olanağı ve akademisyenler için ek gelir/ödül/bağış/burs vs. olanağı işbirliğinin daha çok "finansal faydalar"ını ifade etmektedir. İşbirliğinin gerçekleşmesi için finansal faydalar, en kolay çözümlenebilecek bir konu gibi algılanabilmektedir. Fakat Konya ilinde üniversite- sanayi işbirliğinde "finansal fayda" konusunda ciddi problemlerin yaşandığı yapılan analizde ortaya çıkmıştır. Bunun sebebi, bölgede Üniversite-Sanayi İşbirliği'nin yeterince algılanamaması ve yapılan işbirliklerinin sürdürülememesidir. Ankete katılan akademisyenler, Üniversitede üniversite öğrencilerine ders verebilecek sanayi

BÖLGESEL KALKINMADA ÜNİVERSİTE-SANAYİ İŞBİRLİĞİ'NİN SANAYİYE, DEVLETE VE ÜNİVERSİTEYE YARARLARI: KONYA İLİ ÖZELİNDE BİR ARAŞTIRMA

Yasemin TELLİ ÜÇLER

ortamındaki profesyonellere ulaşma olanağının olmadığını düşünmektedirler. Bu durum, akademik ve ekonomik dünyanın artan ve yaklaşan ilgi alanlarının, işbirliği uygulamaları ile hedeflenen, birlikte çalışma ve birbirlerini geliştirme (Zaharia ve Gibert, 2005: 31-41) düşüncesine uyum sağlamamaktadır. Farklılıkların detaylı incelenmesinde, işbirliğinin üniversiteye yarar sağlayacağına akademisyenler sanayi sektörü çalışanlarına göre daha çok inanmaktadır. Üniversitelerin işbirliğinin üniversiteye yararlarına ilişkin farkındalık düzeyinin yüksek olduğunu ve yine üniversiteye yararlarına ilişkin işbirliğine sanayiye göre daha sıcak baktıklarını söylemek mümkündür. Fakat genel olarak; her iki tarafta üniversite-sanayi işbirliğinin, üniversiteye az fayda sağlayacağını düşünmektedir.

KAYNAKÇA

- Akdoğan, Asuman (2007). Üniversite-Sanayi İşbirliğinde Tarafların Beklentileri ve Beklentileri Etkileyen Bir Faktör Olarak Yenilik Kültürü (Editör: Rifat Yıldız ve Hayriye Atık), Üniversitelerdeki Araştırma ve Uygulama Merkezlerinin İşlevselliği: Üniversite-Sanayi İşbirliğinin Yeniden Yapılandırılmasının Gereklilikleri, Ankara: Detay Yayıncılık, 85-104.
- Anderson, Melissa S. (2001). The Complex Relations Between The Academy And Industry. The Journal Of Higher Education, 72(2), 226-246.
- Arıcan, İrfan (2010).Üniversite-Sanayi İşbirliği Çerçevesinde Bilimsel Araştırma Projeleri ve Marmara Üniversitesi Araştırma Geliştirme Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C.Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çetin, A. (2009). İlgili Tarafların Algılarına Göre Üniversite-Sanayi-Devlet İşbirliği Üzerine Bir Alan Araştırması. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çukurçayır, M. Akif, Eroğlu, H. Tuğba ve Uğuz Eşki, Hülya (2010). Yönetişim, Kuram, Boyutlar ve Uygulama (1.Baskı). Konya: Çizgi Kitabevi.
- Dura, Cihan (1994). Üniversite- Sanayi İşbirliği Üzerine Bir Deneme. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 49 (3-4), 101-117.
- Erdil, Erkan, Pamukçu, M. Teoman, Akçomak, İ.Semih ve Erden, Yelda (2013). Değişen Üniversite-Sanayi İşbirliğinde Üniversite Örgütlenmesi Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 68 (2) 95 – 127.
- Erkan Hüsnü(1987). Sosyo-Ekonomik Bölgesel Gelişme:Teorik ve Uygulamalı Bir Yaklaşım. D.E.Ü. Yayını: İzmir; Aktaran, İldırar, Mustafa ve Ağdemir, Birgül (2005). Bölgesel Kalkınmada Yeni Yönelimler ve Politika Uygulamaları. (Editörler: Basri Barut). I.Doğu Anadolu Sempozyumu-Bölgesel Kalkınmada Yeni Ufuklar. Elazığ: Fırat Üniversitesi Matbaası,252-260.
- Erkan, Hüsnü (1998). Bilgi Toplumu ve Ekonomik Gelişme (4.Baskı). İzmir: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Etzkowitz, Henry (1998). The Norms Of Entrepreneurial Science: Cognitive Effects of The New University-Industry Linkages. Research Policy ,(27) 823-833.
- Garafoli, Gioacchino(2002). Local Development İn Europe: Teoretical Madels and İnternational Comparisons. European Urban and Regional Studies, 9(3), 225-239.
- Gertner, Drew, Roberts, Joanne And Charles David (2011).University-İndustry Collaboration:A Cops Approach To Ktps. Journal Of Knowledge Management, 15(4), 625-647.
- Gürbüz, Esen ve Uçurum, Elif Turhal (2012).Üniversite-Sanayi İşbirliğinin Geliştirilmesinde Ortak Araştırma Merkezi'nin Kurulmasına İlişkin Model Önerisi. Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi, 5(2), 12-36.
- İldırar, Mustafa (2004). Bölgesel Kalkınma Ve Gelişme Stratejileri (1.Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- İşık, Nihat Ve Kılınç, Efecan (2011).Bölgesel Kalkınmada Ar-Ge ve İnovasyonun Önemi: Karşılaştırmalı Bir Analiz, Eskişehir Osmaniye Üniversitesi İİBF Dergisi, 6(2), 9/54.
- Lee, Yong (2000). The Sustainability Of University-Industry Research Collaboration: An Empirical Assessment. Journal Of Technology Transfer, 25 (2), 111-133.
- Meyer-Krahmer, Frieder And Schmoch, Ulrich(1998). Science- Based Technologies: University – Industry Interactions İn Four Fields. Research Policy, (27), 835-851.
- MGK(Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği).(1993).Türkiye’de Bölge Planlamasının Evreleri. Ankara:MGK .
- Nakip, Mahir Ve Akdoğan Asuman (1999).Üniversite-Sanayi İşbirliğinde Tarafların Algılamaları ve Beklentileri (Kayseri’de Bir Uygulama). Kayseri: Kayseri Ticaret Odası Yayınları.
- Odabaşı, Yücel, Helvacıoğlu, Şebnem, İnsel, Mustafa Ve Helvacıoğlu, İsmail Hakkı (2010). Üniversite-Sanayi İşbirliğinde Örnek Model.Gemi ve Deniz Teknolojisi. İstanbul: TMMOB Gemi Mühendisleri Odası,20-25.
- Ortaş, İbrahim (2004). Üniversite Özerkliği Nedir? Bilim, Eğitim Ve Düşünce Dergisi ,07 4(1),1-7.
- Öztürk, Aksel, Önal, Güven, Eğrican, Nilüfer ve Özkale, Lerzan(1994).Türkiye Üniversite-Sanayi İşbirliği Birinci Şurası, İTÜ Ayazağa Kampüsü:İstanbul.
- Philbin, Simon (2008). Process Model For University-İndustry Research Collaboration. European Journal Of Innovation Management. 11(4), 488-521.
- Rasihah, Rajah And Govindaraju Chandran (2009).University-Industry Collaboration İn The Automotive, Biotechnology And Electronics Firms İn Malaysia. Seoul Journal Of Economics, 22 (4) , 529-550.
- Sakıncı, Süreyya ve Bursalıoğlu, Sibel Aybarç (2012). Yükseköğretimde Küresel Bir Değişim: Girişimci Üniversite Modeli. Yükseköğretim Ve Bilim Dergisi, 2(2), 92-99.
- Taymaz, Erol (2005). Sanayileşme Sürecine Genel Bir Bakış TMMOB Kongresi-Bildiriler Kitabı, Ankara: E/2006/409, 31-42; Aktaran, Engin, Fevzi Ve Konur, Fatih(2010).Sanayileşmede Bölgesel Politikaların Gelişimi Ve Bu Gelişimde Kalkınma Ajanslarının Rolü Ve İşlevi (Editörler:Emine Yavuz, Fahri Şeker, Fatih Çiftçi Ve Yunus Emre Akdoğan).Uluslararası Bölgesel Kalkınma Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Yozgat: Yozgat Gazetecilik Matbaacılık A.Ş., 207-212.
- Tural, Necla Kurul(2004).Küreselleşme Ve Üniversiteler (1.Baskı).Ankara: Kök Yayıncılık.
- YÖK (Yüksek Öğretim Kurulu) (2007). Türkiye'nin Yüksek Öğretim Stratejisi. Ankara: YÖK.

BÖLGESEL KALKINMADA ÜNİVERSİTE-SANAYİ İŞBİRLİĞİ'NİN SANAYİYE, DEVLETE VE ÜNİVERSİTEYE YARARLARI: KONYA İLİ ÖZELİNDE BİR ARAŞTIRMA

Yasemin TELLİ ÜÇLER

Yücel, İsmail Hakkı (1997).Bilim - Teknoloji Politikaları ve 21. Yüzyılın Toplum. Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü Araştırma Dairesi Başkanlığı. Ankara.

Zaharia, Sorin. E. And Gibert, Ernest(2005). The Entrepreneurial University in Knowledge Society, Higher Education in Europe, 30 (1), 31-41.